

imac 2014

Uluslararası Mezopotamya Tarım Kongresi *International Mesopotamia Agriculture Congress*

22-25 Eylül September 2014
Diyarbakır - Turkey

ABSTRACT BOOK

“Bereketli Hilal’de Buluşalım”
“Let’s meet in fertile crescent”

[www:imac2014.org](http://www.imac2014.org)

ICIMMYT
International Maize and Wheat Improvement Center

marmara

[P.A.3.15] Çukurova Bölgesinde Bezelye (*Pisum Sativum*) Çeşit ve Hatlarının Verim ve Kalite Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi

Dürdane Mart

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü-ADANA

Bu araştırma, Çukurova koşullarında bezelyede (*Pisum sativum*) çeşit ıslahı amacıyla verim ve verimle ilgili bazı özellikler arasındaki ilişkilerin tespiti ve çeşit geliştirme amacıyla, 2012-2013 yılında, Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Araştırma Alanında Doğanekent lokasyonunda yürütülmüştür. Araştırmada ICARDA'dan ve Menemen gen bankasından sağlanan yerel popülasyonlar ve tescilli çeşitler kullanılmıştır. Denemeler kışık olarak ekilmiş ve materyallerden 20 adet genotipde kışık ekime yönelik seleksiyon ve değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü yılda elde edilen ortalama en yüksek ve en düşük tane verim değerleri 300.15-147.11 kg/da, çiçeklenme süresi 74.33-64.67 gün, bitki boyu 114.43-41.07 cm arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir. Kalite değerleri de Nır cihazında elde edilen en yüksek ve en düşük kül değerleri 5.50-4.85, yağ değerleri 2.83-1.16, lif değerleri 11.85-7.86, nem değerleri 13.30-12.61 ve protein değerleri 29.43-26.01 arasında değişim gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bezelye, verim ve kalite değerleri, çeşit ıslahı

[P.A.3.16] Çukurova Bölgesinde Icarda Orjinli Yazlık ve Kışık Nohut (*Cicer Arietinum L.*) Genotiplerinin Verim Performanslarının Değerlendirilmesi

Dürdane Mart

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü-ADANA

Bu araştırma, Çukurova iklim koşullarında nohut (*Cicer arietinum L.*) çeşit ıslahı amacıyla ICARDA kışık ve yazlık deneme setleri 2012-2013 üretim döneminde ekilerek verim ve verimle ilgili bazı özellikler incelenmiştir. Denemeler, Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Araştırma Alanında Doğanekent lokasyonunda yürütül-

müştür. Araştırmada kışık orjinli 36 hat ve çeşit ile yazlık orjinli 36 hat ve çeşit denenmiştir. Her iki deneme setinden de genotiplerden kışık ekime yönelik seleksiyon ve değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü yılda kışık orjinli nohutlardan elde edilen elde edilen en yüksek tane verim değeri 282.00kg/da FLIP 05-110 C hattından en düşük tane verim değeri 68.22 kg/da yerel çeşitten elde edilmiştir. Araştırmanın yürütüldüğü yılda yazlık orjinli nohutlardan elde edilen elde edilen en yüksek tane verim değeri 283.11 kg/da FLIP 06-14 C hattından en düşük tane verim değeri 68.22 kg/da yerel çeşitten elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kışık ve yazlık Nohut, verim ve çeşit geliştirme

[P.A.4.] Meadow Pasture and Forage Crops Cultivation and Breeding / Çayır Mera ve Yem Bitkileri Yetiştiriciliği ve Islahı

[P.A.4.01] Current Situation of Bingöl Province in The Context of Crop Production

Erdal Çaçan¹, Kağan Kökten²

¹Bingöl University, Genc Vocational School, Department of Crop and Animal Production, Bingöl, Turkey

²Bingöl University, Faculty of Agriculture, Department of Field Crops, Bingöl, Turkey

In this study, considering widely produced products for field and horticultural crops were examined the current state of the province of Bingöl at the Eastern Anatolia Region. This study, sowing-planting areas and production-yield values of field and horticultural crops were revealed. At the 4.31% total land of Bingöl province is made crop production. In this part of crop production 65.97% field crops and 12.85% horticultural crops are grown. The remaining 21.17% is left fallow. At the Bingöl province the most of grains are wheat and barley; the most of legumes are beans and peas; the most of industrial plants are potato, sugar-beet and sunflower; the most of forage crops are alfalfa and vetch; the most of vegetables are watermelon, tomatoes, green beans and peppers; the most of fruit are walnuts, apples,

grapes and pears. In terms of crop production generally at the Bingöl province as in other provinces our country the most of grown is wheat. But the difference from other provinces at the Bingöl province the most grown alfalfa after wheat.

Keywords: Crop Production, Field Crops, Garden Plants, Bingöl

Bingöl İlinin Bitkisel Üretim Açısından Mevcut Durumu

Erdal Çaçan¹, Kağan Kökten²

¹Bingöl Üniversitesi Genç Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Bingöl

²Bingöl Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü, Bingöl

Bu çalışmada; yaygın olarak üretilen ürünler göz önünde bulundurularak bitkisel üretim açısından Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Bingöl ilinin mevcut durumu incelenmiştir. Çalışmada, bitkisel üretim kapsamında yer alan tarla ve bahçe bitkilerinin ekim-dikim alanları, üretim ve verim değerleri ortaya çıkarılmıştır. Bingöl ilinin toplam arazi varlığının %4.31'inde bitkisel üretim yapılmaktadır. Bitkisel üretim yapılan bu miktarın %65.97'sinde tarla tarımı, %12.85'inde bahçe tarımı yapılmakta olup, geriye kalan %21.17'lik kısmı ise nadasa bırakılmaktadır. Bingöl ilinde tahıl grubunda en çok buğday ve arpa; baklagil grubunda fasulye ve nohut; endüstri bitkileri grubunda patates, şekerpancarı ve ayçiçeği; yem bitkileri grubunda yonca ve fiğ; sebzeler grubunda karpuz, domates, taze fasulye ve biber; meyveler grubunda ise ceviz, elma, üzüm ve armut yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel Üretim, Tarla Bitkileri, Bahçe Bitkileri, Bingöl

[P.A.4.02] Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Yürütülen Uygulamalı Mera Islah ve Amenajman Projeleri

Mehmet Salih Sayar¹, Yavuz Han², Mehmet Basbağ³, İsmail Gül⁴, Tahir Polat⁵

¹Dicle Üniversitesi Bismil MYO Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Bismil, Diyarbakır

²GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Diyarbakır

³Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü, Diyarbakır

⁴Kilis 7 Aralık Üniversitesi Kilis Meslek Yüksekokulu, Kilis

⁵Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü, Şanlıurfa

Bu çalışmada; 4342 sayılı mera kanunu kapsamında Diyarbakır GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü koordinatörlüğünde, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde yürütülen uygulamalı mera ıslah ve amenajman projeleri ele alınmıştır. Bu projelerin yürütülme amaçları; (1) mera alanlarında toprak ve su kaynaklarını korumak, (2) bozulmuş veya zayıflamış mera alanlarını ıslah ederek, meralardan elde edilen otun miktar ve kalitesini artırmak, böylece meraya zarar vermeden daha fazla hayvanın yararlanmasını sağlamak, (3) mera amenajman tekniklerini uygulayarak meraların uzun süreli ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak, (4) tarla tarımı içerisinde yem bitkisi ekimini sağlayarak, mera üzerindeki otlatma baskısını azaltmaktır. Bu amaçlarla 2004 yılından 2012 yılına kadar belirlenen 6 ilde 40 mera projesi ile 337510 da mera alanında mera ıslah ve amenajman faaliyeti yürütülmüştür. Bu projelerde modifiye edilmiş tekerlekli lup metodu kullanılarak yapılan vejetasyon etütleri sonuçlarına göre; gübreleme, üstten tohumlama, taş toplama ve yabancı otlarla mücadele gibi ıslah yöntemlerinin tamamı yada bir kısmı uygulanmıştır. Ayrıca bütün mera projelerinde mera parsellerinin otlatma başlangıç ve bitiş tarihleri ile otlatma kapasiteleri belirlenmiş ve meraların üniform bir şekilde otlatılması için otlatma planları oluşturulmuş, üniform otlatmaya yardımcı olacak şekilde mera içerisinde otlatmayı düzenleyici yapı ve tesisler kurulmuştur. Mera üzerindeki baskıyı azaltmak ve otlatmanın yasak olduğu dönemlerde çiftlik hayvanlarının kaba yem ihtiyacını temin etmek için çiftçilere yem bitkisi tarımı özendirilmiş, bu kapsamda yem bitkisi tohumluğu ile ot biçme makinası ve balya makinası gibi makinelerin proje bütçesinden temini sağlanmıştır. Mera ıslah çalışmalarında elde edilen kazanımların sürdürülebilir olmasını sağlamak amacıyla çiftçi ve çoban eğitimlerine önem verilmiş ve mera yö-